

Udskriftsdato: 2. januar 2026

VEJ nr 9817 af 24/08/2017 (Gældende)

At-vejledning om genoptagelse af sager efter lov om arbejdsskadesikring

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: 20175000521

At-vejledning om genoptagelse af sager efter lov om arbejdsskadesikring

Denne vejledning om genoptagelse beskriver reglerne om genoptagelse på arbejdsskadeområdet.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Generelt om genoptagelse
 - 2.1. Definitioner
 - 2.1.1. Genoptagelse
 - 2.1.2. Formel/materiel vurdering af genoptagelsesspørgsmålet
 - 2.1.3. Frist for at bede om genoptagelse
 - 2.1.4. Revision – Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings beslutning om at genoptage på et senere tidspunkt
 - 2.2. Omgørelsespligt og pligt til at genoptage af egen drift
 - 2.3. Den tilskadekomne medvirker ikke til sagsoplysningen (processuel skadevirkning)
 - 2.3.1. Manglende medvirken ved anerkendelsesspørgsmålet
 - 2.3.2. Manglende medvirken ved erstatningsspørgsmålene
 - 2.4. Adgang til at genoptage en sag
3. Genoptagelse – afvist som arbejdsskade (§ 41)
 - 3.1. Anmodning om genoptagelse inden for 5 år
 - 3.2. Anmodning om genoptagelse senere end 5 år fra første afgørelse
 - 3.3. Ændret eller uddybende forklaring
 - 3.4. Erhvervssygdomme, der senere optages på fortegnelsen
 - 3.5. Ny anmeldelse anses ikke som anmeldt for sent
 - 3.6. Genoptagelse – henlagt på grund af tilskadekomnes forhold
 - 3.6.1. Henlæggelser efter 1. januar 2008
 - 3.6.2. Henlæggelser før 1. januar 2008
4. Genoptagelse – godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne (§ 42)
 - 4.1. 5-årsfristen løber fra første fastsættelse
 - 4.2. Krav inden for 5-årsfristen – krav om relevant tema i anmodningen
 - 4.2.1. Relevant tema i anmodningen

- 4.2.2. Indholdsløs anmodning – krav til oplysningsgrundlaget
 - 4.2.3. Årsagssammenhæng
 - 4.2.4. Tilkendelsestidspunkt ved genoptagelse
 - 4.3. Forlængelse af 5-årsfristen
 - 4.4. Krav uden for 5-årsfristen – ganske særlige omstændigheder
 - 4.5. Midlertidig erstatning om tab af erhvervsevne
 - 5. Genoptagelse – udgifter til behandling og hjælpemidler (§ 42)
 - 5.1. Genoptagelse af udgifter til behandling og hjælpemidler ved væsentlige ændringer
 - 5.2. Genoptagelse af fremtidige behandlingsudgifter
 - 6. Genoptagelse – erstatning for tab af forsørger (§ 43)
 - 7. Genoptagelse – forvaltningsretlige principper om ulovbestemt genoptagelse
 - 7.1. Grundlæggende betingelser for ulovbestemt genoptagelse
 - 7.2. Særligt om ændring af en begunstigende afgørelse for den tilskadekomne
 - 7.3. Berigtigelse
 - 7.4. Ugyldighed på grund af væsentlige sagsbehandlingsfejl
 - 7.5. Kompetence til at genoptage efter almindelige forvaltningsretlige principper
 - 7.6. Ophævelse af den tidligere afgørelse
 - 7.7. Når tilskadekomne dør under en forvaltningsretlig genoptagelse
- Bilag A – Særlige forhold vedrørende lov om sikring mod følger af arbejdsskade
- A. 1. Ny anmeldelse af erhvervssygdom eller genoptagelse ved fortsat påvirkning
 - A. 1.1. Skader sket og sygdomme anmeldt før 1. januar 1993
 - A. 2. Forvaltningsretlig genoptagelse, når sagen er afvist på grund af en for sen anmeldelse
 - A. 2.1. Ombudsmandens fortolkning
 - A. 2.2. Tidligere love - forvaltningsretlig genoptagelse
 - A. 3. Erhvervssygdomme, der senere optages på fortegnelsen
 - A. 3.1. Skader sket og sygdomme anmeldt før 1. januar 1993
 - A. 4. Genoptagelse – sagen er afsluttet uden erstatningsberettigende følger (§ 27)
 - A. 5. Genoptagelse – henlagt på grund af tilskadekomnes forhold (§ 24, stk. 3)
 - A. 5.1. Forældelse efter 5 år
 - A. 6. Genoptagelse – udgifter til behandling og hjælpemidler (§ 34)

A. 6.1. 1992-loven – dækning under sagens behandling og under genoptagelse

Bilag B – Paragrafnøgle mellem lovene fra 1968, 1978, 1992 og 2003

1. Indledning

Der gælder samme regler for genoptagelse af en tidligere afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og for Ankestyrelsen. Ved ulovbestemt genoptagelse af en tidligere afgørelse kan Arbejdsmarkedets Erhvervssikring genoptage egne afgørelser, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Vejledningen beskriver reglerne for genoptagelse af sager omfattet af arbejdsskadesikringsloven (lov nr. 422 af 10. juni 2003, jf. lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017 om arbejdsskadesikring).

Principperne er stort set de samme for genoptagelse efter de tidligere arbejdsskadesikringslove, men der er mindre forskelle. Bilag A beskriver reglerne efter de tidligere arbejdsskadesikringslove i de tilfælde, hvor de adskiller sig fra reglerne i den gældende arbejdsskadesikringslov.

Bilag B er en paragrafnøgle mellem lovene fra 1968, 1978, 1992 og 2003.

Arbejdsskadesikringsloven sikrer erstatning og godtgørelse, når en arbejdsskade medfører helbredsmæssige eller erhvervsmæssige følger. Da både de helbredsmæssige og de erhvervsmæssige følger efter en arbejdsskade kan ændres (forværres eller bedres) efter afgørelserne, er der i loven en række bestemmelser om mulighederne for at genoptage sagen.

Når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring modtager en henvendelse om genoptagelse, sker der først en vurdering af, om betingelserne for at genoptage sagen er opfyldt. Er de det, kan der træffes en ny materiel afgørelse i sagen. Hvis betingelserne for genoptagelse ikke er opfyldt, træffes der afgørelse om afvisning af genoptagelse. Der vil derfor ikke blive truffet ny materiel afgørelse.

Hvis en sag skal genoptages, skal der være nye oplysninger om det spørgsmål, der ønskes genoptaget.

En sag kan genoptages efter arbejdsskadesikringsloven inden for en række frister, hvis den helbredsmæssige eller erhvervsmæssige situation ændrer sig i forhold til det, der blev lagt til grund ved afgørelsen. Der er forskellige betingelser for genoptagelse alt efter, om det er spørgsmålet om anerkendelse, der ønskes genoptaget, eller om det er spørgsmål om erstatning og/eller godtgørelse (varigt mén, tab af erhvervsevne eller behandlingsudgifter).

En sag kan også genoptages på ulovbestemt grundlag. Det er for eksempel i tilfælde af, at der ikke er ændrede forhold, men hvor der i forbindelse med den oprindelige afgørelse blev begået sagsbehandlingsfejl eller andre retlige eller faktuelle fejl. Adgangen til at genoptage på ulovbestemt grundlag gælder sideløbende med de lovbestemte regler for genoptagelse.

En særlig type af genoptagelse er revision. Ved revision forstås, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af egen drift på et på forhånd fastsat tidspunkt genoptager sagen med henblik på ny afgørelse.

2. Generelt om genoptagelse

Når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring modtager en anmodning om genoptagelse, orienteres sagens parter. Der orienteres om, at en anmodning om en genoptagelse er modtaget, og at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring nu vurderer, om betingelserne for at genoptage sagen er opfyldt.

Hvis betingelserne for genoptagelse ikke er opfyldt, afvises genoptagelse af sagen, uden at der foretages en ny materiel vurdering af de faktiske forhold. Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om ikke at genoptage sagen kan indbringes for Ankestyrelsen af sagens parter.

Ankestyrelsen kan afvise, stadfæste, hjemvise, ophæve eller ændre Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse (§ 68 i den sociale retssikkerhedslov). Ankestyrelsen kan således træffe afgørelse om, at sagen skal genoptages og derved ændre Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse. Ankestyrelsen kan også vælge at hjemvise sagen til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring til ny behandling med bemærkning om grundlaget for hjemvisningen.

Hvis betingelserne for genoptagelse er opfyldt, træffer Arbejdsmarkedets Erhvervssikring en ny materiel afgørelse i sagen. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan i denne nye afgørelse forhøje eller nedsætte erstatningen eller godtgørelsen. Den nye afgørelse kan også være identisk med den tidligere truffe afgørelse. Sagens parter kan indbringe den nye afgørelse for Ankestyrelsen. Ankestyrelsen behandler herefter sagen. I forbindelse med behandlingen af sagen kan Ankestyrelsen udvide prøvelsen til andre spørgsmål end det, der er klaget over.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings beslutning om at genoptage en sag kan ikke indbringes for Ankestyrelsen. Sagens parter kan derfor ikke klage over, at sagen er genoptaget. Hvis der bliver klaget over den nye materielle afgørelse i sagen, kan Ankestyrelsen dog som led i behandlingen efterprøve, om betingelserne for genoptagelse var opfyldt.

2.1. Definitioner

2.1.1. Genoptagelse

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring behandler en sag på ny for at træffe ny afgørelse i sagen. Begrebet "*genoptagelse*" anvendes, når anmodningen om ny afgørelse kommer fra tilskadekomne eller efterladte. Hertil kommer, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring efter praksis normalt også genoptager, når forsikringsselskabet anmoder om genoptagelse.

2.1.2. Formel/materiel vurdering af genoptagelsesspørgsmålet

Hvis de formelle krav for genoptagelse er opfyldt, er der grundlag for at vurdere de nye materielle oplysninger og træffe ny afgørelse på grundlag af de nye oplysninger.

Ved en **formel vurdering** af genoptagelsesspørgsmålet er det Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der tager stilling til, om betingelserne for at genoptage en tidligere afgørelse er til stede. Betingelserne fremgår af loven og af de ulovbestemte principper for genoptagelse. Hvis de formelle betingelser ikke

er opfyldt, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke kunne tage stilling til det materielle indhold af de nye oplysninger i anmodningen om genoptagelse. Der vil ikke blive foretaget en ny materiel vurdering af afgørelsen.

Er de formelle betingelser for at genoptage sagen til stede, skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring træffe en ny materiel afgørelse af tilskadekomnes eller efterladtes ret til erstatning eller godtgørelse.

Ved denne nye **materielle vurdering** af genoptagelsesspørgsmålet skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurdere, om der er grundlag for at ændre afgørelsens faktiske indhold. Hvis de materielle betingelser er opfyldt, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring beslutte at genoptage sagen og træffe ny afgørelse om anerkendelse eller om erstatning/godtgørelse.

2.1.3. Frist for at bede om genoptagelse

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring modtager en anmodning om genoptagelse på den sidste dag, hvor fristen for at bede om genoptagelse udløber, er det afgørende, præcis hvornår fristen udløber. Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring modtager anmodningen inden kontortids ophør den sidste dag, er fristen overholdt. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring behandler ikke ønsket om genoptagelse af anerkendelsesspørgsmålet efter loven, hvis fristen er overskredet.

2.1.4. Revision – Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings beslutning om at genoptage på et senere tidspunkt

Begrebet "*revision*" anvendes, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring beslutter at følge en sag for at vurdere, hvorvidt følgerne af arbejdsskaden ændrer sig (forværres eller bedres) over tid. Der kan være behov for at følge en sag, hvis det varige mén eller tabet af erhvervsevne ikke kan opgøres endeligt, men hvor de helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold dog er så afklarede, at det er muligt at træffe en midlertidig afgørelse.

Revision er en processuel beslutning, hvor Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i forbindelse med afgørelsen beslutter, at en sag skal tages op igen på et senere tidspunkt, der fastsættes ved afgørelsen. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring indsætter en dato for revisionen i afgørelsen.

Der skal altid sættes revision i afgørelser om midlertidigt tilkendt tab af erhvervsevne.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring sætter også revision i visse afgørelser om ikke at anerkende en erhvervssygdom. Det sker, når en sygdom efter en bestemt påvirkning ikke er optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen, men hvor Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ved, at der forskes i årsagssammenhæng inden for området, og hvor forskningen kan føre til en snarlig ændring af fortegnelsen over erhvervssygdomme. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil i disse sager ikke anerkende sygdommen som erhvervssygdom, men sætte revision i sagen.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings beslutning om at sætte revision i en sag er ikke en afgørelse. Parterne kan derfor ikke indbringe spørgsmålet om tidspunktet for revisionen for Ankestyrelsen¹⁾.

2.2. Omgørelsespligt og pligt til at genoptage af egen drift

Det følger af retspraksis og af Ombudsmandens praksis, at en myndighed har pligt til at genoptage sager, når der er fremkommet væsentlige nye retlige forhold, for eksempel i form af en Højesteretsdom, der

underkender en forvaltningsmyndigheds hidtidige fortolkning eller praksis, medmindre der ikke er nogen mulighed for, at sagens udfald vil blive et andet ved genoptagelse.

Det er ikke i alle situationer, at en myndighed skal genoptage sager, eller at myndigheden skal genoptage alle tidligere afgjorte sager af egen drift. Hvis det er forbundet med uforholdsmæssige store vanskeligheder for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring at identificere eller fremfinde sagerne, er der ikke pligt til at genoptage sagerne af egen drift.

2.3. Den tilskadekomne medvirker ikke til sagsoplysningen (processuel skadevirkning)

Medvirker tilskadekomne ikke ved sagsoplysningen kan dette have processuel skadevirkning for pågældende. Dette gælder alle faser af arbejdsskadesagens behandling og derved også i forhold til manglende medvirken ved behandlingen af en anmodning om genoptagelse.

At den manglende medvirken i sagsbehandlingen har processuel skadevirkning for tilskadekomne indebærer, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring må træffe afgørelse på baggrund af de oplysninger, der er modtaget. Dette kan betyde, at tilskadekomne ikke får den erstatning eller godtgørelse, som pågældende kunne være berettiget til.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring er forpligtet til at oplyse tilskadekomne om konsekvenserne af den manglende medvirken, inden der træffes afgørelse.

2.3.1. Manglende medvirken ved anerkendelsesspørgsmålet

Når den tilskadekomne ikke besvarer spørgeskemaer eller undlader at gå til læge for at få udfyldt en lægeerklæring, kan Arbejdsmarkedets Erhvervssikring være nødt til at træffe afgørelse ud fra de eksisterende oplysninger i sagen. I de sager bliver der taget højde for, at mulighederne for at sandsynliggøre en arbejdsskade eller ændrede helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold kan være begrænsede, når tilskadekomne ikke medvirker til at oplyse sagen.

Hvis det er oplagt ud fra de foreliggende oplysninger, at der er påvist en arbejdsskade, bliver skaden anerkendt. Er det tvivlsomt, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afvise at anerkende arbejdsskaden. Hvis tilskadekomne senere sender de manglende oplysninger, vil henvendelsen blive betragtet som en anmodning om genoptagelse af anerkendelsesspørgsmålet.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil normalt genoptage spørgsmålet om anerkendelse, hvis den tilskadekomne efterfølgende fremsender de manglende oplysninger, eksempelvis det spørgeskema, der ikke var blevet besvaret, eller indsender den manglende lægeerklæring.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil kun afvise at genoptage anerkendelsesspørgsmålet, hvis 5-årsfristen er overskredet, eller hvis anmodningen om genoptagelse er begrundet i forhold, der ikke er relevante ved vurderingen af anerkendelsesspørgsmålet – eksempelvis at den tilskadekomne har mistet sit arbejde.

2.3.2. Manglende medvirken ved erstatningsspørgsmålene

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring træffer afgørelse om den tilskadekomnes ret til ydelser efter loven på baggrund af de foreliggende oplysninger.

Hvis det ud fra de foreliggende oplysninger er oplagt, at der er et varigt mén eller tab af erhvervsevne, vil dette blive tilkendt den tilskadekomne. Er det tvivlsomt, vil retten til ydelserne blive afvist.

Hvis de manglende oplysninger bliver fremsendt på et senere tidspunkt, vil de blive betragtet som en anmodning om ny genoptagelse. Tidspunktet for modtagelsen af de manglende oplysninger er afgørende for, om det skal vurderes, at anmodningen er modtaget inden for eller efter udløbet af lovens 5-årige frist for genoptagelse af erstatningsspørgsmålene.

2.4. Adgang til at genoptage en sag

Det er kun tilskadekomne eller dennes efterladte, der efter loven har mulighed for at få sagen genoptaget. Se dog afsnittet om retsstillingen for de erstatningsansvarlige skadevoldere. Hertil kommer, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring efter praksis normalt også genoptager, når forsikringsselskabet anmoder om genoptagelse.

Modtageren af en løbende erstatning for tab af erhvervsevne har pligt til at gøre opmærksom på ændrede forhold, der kan føre til en lavere erstatning eller bortfald af den, jf. arbejdsskadesikringsloven § 42, stk. 2.

Forsikringsselskabet (sager om ulykker) og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (sager om erhvervssygdomme) skal på samme måde gøre opmærksom på ændrede forhold, der kan føre til nedsættelse eller bortfald af erstatningen. Det er Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der træffer afgørelse om nedsættelse eller bortfald af erstatningen.

Erstatningsansvarlige skadevoldere

Retten til at anmode om genoptagelse er en partsrettighed. Den ansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab er ikke part i sagen, og er heller ikke klageberettiget efter lovens § 44.

Imidlertid har erstatningsansvarlige skadevoldere, der har udbetalt erstatning efter erstatningsansvarsloven, i en række sager en økonomisk interesse i at få arbejdsskadesagen genoptaget. Erstatningsansvarlige skadevoldere eller ansvarsforsikringsselskaber har krav på at få godtgjort erstatning og godtgørelse fra arbejdsskadesforsikringsselskabet eller udbetalingsenheden hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvis de har udbetalt erstatning eller godtgørelse som følge af arbejdsskaden til tilskadekomne eller dennes efterladte. Hjemlen hertil følger af arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2.

Spørgsmålet om den ansvarlige skadevolders adgang til at anmode om genoptagelse er uafklaret.

Vestre Landsret har i U 2004 189/2V fundet, at et ansvarsforsikringsselskab ikke kunne anmode om at få arbejdsskadesagen genoptaget.

Omvendt har Ankestyrelsen i principafgørelse 5-04 fundet, at en ansvarlig skadevolder kunne få en arbejdsskadesag genoptaget.

3. Genoptagelse – afvist som arbejdsskade (§ 41)

3.1. Anmodning om genoptagelse inden for 5 år

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har afvist at anerkende en anmeldt skade som en arbejdsskade, kan sagen genoptages inden 5 år fra afgørelsens dato, jf. § 41, stk. 1.

Ankestyrelsen har i principafgørelse 110-10 udtalt, at der stilles beskedne krav til nye oplysninger for, at sagen kan genoptages.

Den 5-årige frist for genoptagelse af anerkendelsesspørgsmålet regnes altid fra den første afgørelse i sagen, også selv om Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har behandlet spørgsmålet om anerkendelse flere gange.

Sagen genoptages, hvis der i anmodningen er oplysninger, der kan uddybe spørgsmålet om anerkendelse. Genoptagelse af spørgsmålet om anerkendelse forudsætter ikke, at sagen efter en vurdering af de nye oplysninger nu opfylder betingelserne for anerkendelse.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal eksempelvis genoptage inden for den 5-årige frist, hvis

- der er givet afslag på at anerkende en ulykke, og der efterfølgende modtages en vidneforklaring, som ikke tidligere er kendt i sagen,
- der er givet afslag på at anerkende en ulykke, men tilskadekomne har kort tid efter sendt en ændret forklaring om, hvad der skete (se afsnit 4.3. om ændret forklaring),
- der er givet afslag på at anerkende en erhvervssygdom, men senere udarbejdes nye lægelige oplysninger vedrørende sygdommen, eller
- der er givet afslag på at anerkende en erhvervssygdom, men der er senere udarbejdet en uddybende beskrivelse af de arbejdsmæssige belastninger.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring genoptager ikke en sag, hvis anmodningen er

- indholdsløs – eksempelvis når tilskadekomne i genoptagelsesanmodningen alene beder om at få sagen genoptaget, men ikke besvarer henvendelser om en uddybning af anmodningen eller ikke kommer med nogen begrundelse for ønsket om genoptagelse,
- baseret på argumenter, der ikke er relevante for spørgsmålet om anerkendelse – eksempelvis oplysninger om, at generne er forværrede, eller
- baseret på argumenter om, at den tidligere afgørelse var forkert eller mangelfuld. I de situationer overvejer Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i stedet, om anmodningen skal behandles som en klage over afgørelsen (se vejledning om genvurdering – forudsætter klage inden for klagefristen), eller om der er grundlag for genoptagelse efter de almindelige forvaltningsretlige principper.

§ 41, stk. 1, gælder efter lovændringen ved lov nr. 186 af 18. marts 2009 også for sager, der er afvist på grund af for sen anmeldelse. Ændringsloven blev bekendtgjort i Lovtidende den 19. marts 2009 og trådte i kraft dagen efter. Lovændringen havde virkning for alle afgørelser om genoptagelse, som blev truffet på ikrafttrædelsesdagen eller senere.

3.2. Anmodning om genoptagelse senere end 5 år fra første afgørelse

Loven giver ikke mulighed for at dispensere eller se bort fra den 5-årige frist.

Hvis skaden er afvist som et ulykkestilfælde omfattet af loven den 1. februar 2012, og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring den 2. februar 2017 modtager en anmodning om genoptagelse, vil anmodning blive afvist – alene fordi fristen er overskredet²⁾.

Efter omstændighederne kan der være grundlag for at anse anmodningen om genoptagelse som en ny anmeldelse, der indebærer, at ”genanmeldelsen” skal behandles. Det gælder for eksempel, når tilskadekomne har været udsat for skadelige påvirkninger efter den oprindelige anmeldelse.

Hvis der kommer væsentlige nye oplysninger, efter at 5-årsfristen er udløbet, kan der dog stadig efter en konkret vurdering være grundlag for at genoptage sagen ud fra de forvaltningsretlige principper, hvis den oprindelige afgørelse har været behæftet med en retlig eller faktuel fejl.

3.3. Ændret eller uddybende forklaring

Den tilskadekomne kan i sin anmodning om genoptagelse beskrive ulykken på en anden måde end det fremgår af de oplysninger, sagen tidligere blev vurderet ud fra. På samme måde kan den tilskadekomne oplyse om ændrede belastninger eller en ny diagnose, som kan betyde, at en anmeldt erhvervssygdom skal vurderes på ny.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring genoptager sagen og vurderer, om de nye oplysninger kan medføre en ændret materiel vurdering af anerkendelsesspørgsmålet.

Oftest falder den ændrede forklaring inden for én af nedenstående to kategorier:

- 1) Den nye forklaring **udbyder den oprindelige forklaring**. Den nye forklaring kan indeholdes i den oprindelige forklaring/beskrivelse af ulykken. Der sendes eventuelt supplerende vidneforklaring, der dokumenterer, at ulykken er sket, som den tilskadekomne nu angiver det. Dette vil ofte være tilfældet, når den oprindelige beskrivelse af hændelsen/belastningerne var meget summarisk og unuanceret. Anmodningen om genoptagelse vil blive imødekommet, og sagen vil blive vurderet i lyset af de uddybende supplerende oplysninger.
- 2) Den nye forklaring **ændrer den oprindelige forklaring**. Hvis den tilskadekomne oprindeligt har forklaret en hændelse meget detaljeret og præcist, og efterfølgende ændrer forklaringen væsentligt, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring som udgangspunkt lægge den første forklaring til grund. Når en efterfølgende forklaring ikke kan indeholdes inden for den oprindelige forklaring, vil sagen blive genoptaget (fordi der er nye oplysninger), og sagen vil blive vurderet i lyset af alle oplysninger. Ved denne vurdering vil den oprindelige forklaring tillægges stor vægt og oftest føre til, at den oprindelige afgørelse fastholdes.

3.4. Erhvervssygdomme, der senere optages på fortegnelsen

Den absolutte 5-årige frist for genoptagelse gælder ikke for sygdomme, der senere optages på fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. ASL § 41, stk. 2.

Det gælder eksempelvis for depression efter krigsdeltagelse som har indebåret enten traumatiske begivenheder og/eller situationer af kortere eller længere varighed af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig natur og impingementsyndrom, der blev optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen for sygdomme, der er anmeldt efter 1. januar 2005.

Det samme gælder, hvis betingelserne for anerkendelse efter et punkt på fortegnelsen ændres, efter at der er givet afslag på anerkendelse i den konkrete sag. Det er en ændring i retsgrundlaget og ikke ændrede faktiske omstændigheder, der begrundet genoptagelse i disse tilfælde.

Tilsidesættelsen af fristen for genoptagelse i § 41, stk. 2, gælder kun for sager, der er behandlet efter den fortegnelse, der nu ændres. Hvis Erhvervssygdomsudvalget alene finder grundlag for at ændre betingelserne for anerkendelse efter den nye fortegnelse, kan der ikke ske genoptagelse af afvisninger af sygdomme, som er omfattet af den gamle fortegnelse. Læs mere i afsnit A. 3 i bilaget.

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring efter en ændring af fortegnelsen har genoptaget sagen og har truffet ny afgørelse om anerkendelsesspørgsmålet, vil der løbe en ny frist på 5 år, som skal regnes fra den første afgørelse om genoptagelse af anerkendelsesspørgsmålet efter ændringen af fortegnelsen.

Arbejdsmarkedet Erhvervssikring sætter også revision i visse afgørelser om ikke at anerkende en erhvervssygdom. Det sker, når en sygdom efter en bestemt påvirkning ikke er optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme, men hvor Arbejdsmarkedet Erhvervssikring ved, at der forskes i årsagssammenhæng inden for området, og hvor forskningen kan føre til en snarlig ændring af fortegnelsen over erhvervssygdomme. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil i disse sager ikke anerkende sygdommen som erhvervssygdom, men sætte revision i sagen.

3.5. Ny anmeldelse anses ikke som anmeldt for sent

Ankestyrelsen har i principafgørelserne U-16-06 og U-7-08 fastsat følgende retningslinjer for, om en sag skal behandles som en ny anmeldelse eller som genoptagelse af en tidligere sag:

"1) Ny diagnose, dvs. at der i den nye sag skal anvendes et andet punkt på erhvervssygdomsfortegnelsen. I den situation behandles henvendelsen som udgangspunkt som en ny anmeldelse

2) Ny påvirkning, dvs. en anden arbejdsfunktion end i den tidligere sag. I den situation behandles henvendelsen som udgangspunkt som en ny anmeldelse

3) Hvis der ikke er yderligere påvirkning, efter der sidst blev truffet afgørelse, betragtes henvendelsen som udgangspunkt som en anmodning om genoptagelse

4) Er der en tidsmæssigt længere påvirkning i samme funktion kan det give anledning til tvivl. Der må her foretages en konkret afvejning af de forskellige hensyn, og relevanskriteriet tages i brug. Det betyder, at i situationer, hvor en fortsat arbejdsmæssig udsættelse er relevant for vurderingen af, om sagen kan anerkendes, er der som udgangspunkt tale om en ny anmeldelse. Hvis derimod en længere udsættelse for samme påvirkning som tidligere er uden betydning for, hvorledes sagen skal vurderes, skal reglerne om genoptagelse som udgangspunkt anvendes

5) Har der været samme påvirkning, men på en ny arbejdsplads, vil sagen formentlig skulle behandles som et spørgsmål om genoptagelse

Det er uden betydning for vurderingen af spørgsmålet om genoptagelse eller ny sag, om anmodningen/anmeldelsen er fremsendt før eller efter 5 års fristen for genoptagelse. "

3.6. Genoptagelse – henlagt på grund af tilskadekomnes forhold

3.6.1. Henlæggelser efter 1. januar 2008

Hvis den tilskadekomne ikke bidrager til sagens oplysning, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring træffe en afgørelse om spørgsmålet om anerkendelse og eventuel erstatning ud fra de eksisterende oplysninger. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil ikke lægge sagen i bero, hvis den tilskadekomne for eksempel ikke besvarer et spørgeskema.

Konsekvensen kan være, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke kan anerkende en arbejdsskade eller tilkende den erstatning, som den tilskadekomne ellers ville være berettiget til (processuel skadevirkning).

Hvis den tilskadekomnes forhold forhindrer en tilstrækkelig sagsoplysning vedrørende spørgsmålet om godtgørelse for varigt mén eller erstatning for tab af erhvervsevne, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring så vidt muligt træffe en afgørelse om den sikre procent på det foreliggende grundlag.

I praksis henlægges kun de sager, hvor den tilskadekomne udtrykkeligt tilkendegiver, at vedkommende ikke ønsker, at behandlingen af sagen fortsætter. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring træffer afgørelse om, at sagen henlægges i disse tilfælde.

I de tilfælde, hvor sagen er henlagt på den tilskadekomnes ønske, vil der ikke være nogen frist for genoptagelse efter loven. Krav på ydelser efter loven kan dog blive ramt af den 5-årige forældelsesfrist, jf. ASL § 36, stk. 3, hvis sagen er blevet henlagt. Forældelsesfristen vil løbe fra tidspunktet, hvor den tilskadekomne blev bekendt med sit krav, eller fra den dag, hvor det manglende kendskab hertil kan tilskrives tilskadekomne som groft uagtsomt.

3.6.2. Henlæggelser før 1. januar 2008

Indtil 1. januar 2008 var der i § 36, stk. 2, en frist på 5 år fra meddelelsen om henlæggelse til at anmode om genoptagelse af sagen. Denne frist blev i praksis anset for at være en forældelsesfrist, hvorefter kravet var bortfaldet, hvis tilskadekomne ikke havde henvendt sig inden for 5 år.

Da de nye forældelsesregler for arbejdsskader fra 1. januar 2008³⁾ blev indført, blev den særlige adgang til genoptagelse af en henlagt sag i § 36, stk. 2, erstattet af reglerne om forældelse af arbejdsskadesager⁴⁾.

Der gælder derfor almindelige regler om genoptagelse af en henlagt sag, så længe kravet ikke er forældet. Hvis sagen blev henlagt inden anerkendelsen, må anmodningen om genoptagelse behandles efter § 41, stk. 1. Hvis sagen blev henlagt inden afgørelsen om mén og/eller tab af erhvervsevne, men efter anerkendelsen, må anmodningen vurderes efter § 42.

4. Genoptagelse – godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne (§ 42)

Afgørelserne om godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne kan genoptages inden for 5 år, hvis der er sket væsentlige ændringer af de forhold, som fastsættelsen blev vurderet ud fra, jf. § 42, stk. 1.

4.1. 5-årsfristen løber fra første fastsættelse

Fristen løber fra den første afgørelse om ret til godtgørelse eller erstatning, uanset om den tilskadekomne er tilkendt nogen ydelse ved denne afgørelse.

Når den første afgørelse om godtgørelse for varigt mén er truffet, løber der en 5-årsfrist fra denne afgørelse vedrørende spørgsmålet om mén. Det samme gælder for erhvervsevnetab. Hvis afgørelsen om mén og erhvervsevnetab ikke træffes samme dato, vil der løbe to forskellige 5-årsfrister for henholdsvis mén og erhvervsevnetab.

Hvis den første afgørelse påklages til Ankestyrelsen

Hvis Ankestyrelsen efterfølgende **tiltræder** afgørelsen om retten til ydelserne, løber 5-årsfristen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings oprindelige afgørelse.

Hvis Ankestyrelsen har **hjemvist** den første afgørelse om en ret til disse ydelser, vil 5-årsfristen først løbe fra den nye afgørelse, som træffes efter Ankestyrelsens afgørelse. Retten til ydelsen kan først anses for fastsat ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings nye afgørelse.

Ankestyrelsen kan undtagelsesvis lade en del af den oprindelige afgørelse bestå ved kun delvist at **ophæve eller hjemvise afgørelsen**. I denne situation løber 5-årsfristen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings oprindelige afgørelse, da den fortsat er delvist gældende.

Hvis Ankestyrelsen **ændrer** en afgørelse, vil det som udgangspunkt ikke få en ny 5-årsfrist til at løbe fra Ankestyrelsens ændrede afgørelse. 5-årsfristen vil som altovervejende hovedregel løbe fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings oprindelige afgørelse, selvom denne nu er ændret. Kun hvis Ankestyrelsen træffer afgørelse om, at fristen skal regnes fra Ankestyrelsens afgørelse, vil dette være tilfældet.

4.2. Krav inden for 5-årsfristen – krav om relevant tema i anmodningen

Inden for 5-årsfristen (eller inden for den periode, hvor fristen er forlænget), kan spørgsmålet om mén og erhvervsevnetab genoptages, hvis der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund for fastsættelsen af erstatningen, jf. § 42, stk. 1, 1. pkt.

Det er vigtigt at understrege, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ved vurderingen af genoptagelses-spørgsmålet ikke foretager en ny vurdering af, om der er ret til yderligere erstatning eller ej. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring laver kun en formel vurdering af, om der er ændringer af det tidligere afgørelsesgrundlag, der kan begrunde en genoptagelse.

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring genoptager sagen, skal der foretages en materiel vurdering af spørgsmålet om erstatning eller godtgørelse. Denne vurdering sker på grundlag af lovens almindelige regler, herunder § 12, stk. 2, hvorefter ethvert tab vurderes for at være forårsaget af arbejdsskadens følger, medmindre overvejende sandsynlighed taler imod.

4.2.1. Relevant tema i anmodningen

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring genoptager spørgsmålet om erstatning, hvis anmodningen er relevant i forhold til den afgørelse, der ønskes genoptaget:

- **Godtgørelse for varigt mén:** Der skal være tale om forhold vedrørende tilskadekomnes helbredsforhold, ulemper i tilskadekomnes personlige livsførelse m.v., jf. § 18, stk. 1 og 2.
- **Erstatning for tab af erhvervsevne:** Der skal være tale om forhold vedrørende tilskadekomnes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, jf. § 17, stk. 1 og 2, samt § 17 a.

På samme måde som ved genoptagelse af anerkendelsesspørgsmålet vil spørgsmålet om erstatning kunne genoptages, hvis anmodningen henviser til, at der eventuelt er relevante oplysninger, der kan uddybe spørgsmålet om erstatning.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil altså ikke foretage en streng vurdering af, om der rent faktisk er sket en forværring, der eventuelt medfører ret til yderligere godtgørelse for varigt mén eller erstatning for tab af erhvervsevne. Det betyder, at der genoptages sager, hvor den tidligere trufne afgørelse ikke bliver ændret.

4.2.2. Indholdsløs anmodning – krav til oplysningsgrundlaget

Hvis anmodningen er indholdsløs – for eksempel: ”Jeg ønsker mit mén genoptaget” – og der ikke er vedlagt relevante bilag om helbredet, vil den tilskadekomne blive opfordret til at kvalificere anmodningen om genoptagelse.

Hvis der ikke kommer nogen kvalificering, der giver et relevant tema for anmodningen om genoptagelse, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring give afslag på genoptagelse af spørgsmålet om erstatning.

4.2.3. Årsagssammenhæng

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil ikke tage stilling til eventuel tvivl om årsagssammenhængen ved vurdering af, om der er grundlag for at genoptage⁵⁾. Denne vurdering vil først ske efter den formelle genoptagelse, når der materielt skal tages stilling til, om der er ret til yderligere erstatning.

4.2.4. Tilkendelsestidspunkt ved genoptagelse

Når spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne genoptages, vil der oftest skulle tilkendes erstatning for en periode, der ligger forud for afgørelsen. Derfor skal der tages stilling til, hvornår en ændring af den løbende erstatning skal have virkning fra (tilkendelsestidspunktet).

En eventuelt forhøjet erstatning skal tilkendes fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være påvist et forhøjet tab, eksempelvis fra tidspunktet for overgangen til et lavere lønnet job. Erstatningen kan dog ikke tilkendes fra et tidspunkt, der ligger før anmodningen om genoptagelse, jf. § 17, stk. 9.

4.3. Forlængelse af 5-årsfristen

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan **forlænge** fristen for genoptagelse ud over de 5 år. Dette skal dog ske, inden 5-årsfristen udløber, jf. § 42, stk. 1, 2. pkt.

Fristen kan forlænges ved erstatning for tab af erhvervsevne, hvis der er tale om en langvarig omskoling, hvor uddannelsen ikke ventes at blive afsluttet inden udløbet af 5-årsfristen, og hvor der skal træffes endelig afgørelse om det varige tab af erhvervsevne efter endt uddannelse.

Indførelsen af 5-årige fleksjobforløb kan også være et grundlag for at forlænge fristen for så vidt angår tab af erhvervsevne efter § 17 a.

Fristen kan på samme måde forlænges ved godtgørelse for varigt mén, hvis der er tale om silikose, asbestose, øjenskader og andre tilfælde, hvor der erfaringsmæssigt kan ske en forværring af følgerne mange år efter arbejdsskaden.

Hvis der er givet fristforlængelse, vil sagen kunne genoptages inden for den nærmere fastsatte frist, hvis der sker væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund for fastsættelsen. De lempeligere betingelser for genoptagelse inden for 5-årsfristen gælder også inden for den periode, hvor Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har forlænget fristen ud over de 5 år.

4.4. Krav uden for 5-årsfristen – ganske særlige omstændigheder

Der kan i særlige tilfælde ses bort fra fristen, jf. § 42, stk. 1, 3. pkt.

Efter praksis foreligger der ganske særlige omstændigheder, når følgende to betingelser er opfyldt:

1. Der skal dokumenteres en væsentlig forværring af det varige mén eller erhvervsevnen og
2. Forværringen (eller en del af denne) skal med overvejende sandsynlighed skyldes arbejdsskaden.

De to betingelser vurderes uafhængigt – først vurderes, om der er en væsentlig forværring, og derefter om denne forværring helt eller delvist skyldes arbejdsskaden med overvejende sandsynlighed. Der gælder ikke en nedre grænse for, hvornår sagen kan genoptages og det er ikke en betingelse, at erstatningen skal forhøjes for at kunne genoptage sagen.

I vurderingen af betingelse 2 vil det indgå, hvor lang tid der er gået fra den første fastsættelse af godtgørelse eller erstatning, til anmodningen om genoptagelse modtages. Jo flere år der er gået, jo sværere vil det være at dokumentere, at en forværring helt eller delvist skyldes arbejdsskadens følger og ikke eksempelvis alderssvarende forandringer i form af slidgigt, nedsat syn eller hørelse m.v.

Er der eksempelvis gået 16 år fra den første fastsættelse efter en rygskaide, og er tilstanden nu forværret med slidgigt i lænderyggen, vil der normalt blive givet afslag på genoptagelse, da der ikke er overvejende sandsynlighed for en årsagssammenhæng.

Det er den tilskadekomne, der har bevisbyrden for, at forværringen med **overvejende sandsynlighed** skal tilskrives arbejdsskadens følger, når anmodningen om genoptagelse fremsættes mere end 5 år efter første afgørelse⁶⁾.

4.5. Midlertidig erstatning om tab af erhvervsevne

Når den erhvervsmæssige situation ikke er endelig afklaret kan Arbejdsmarkedets Erhvervssikring efter § 17, stk. 3, træffe en midlertidig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne. Ligeledes træffer Arbejdsmarkedets Erhvervssikring en midlertidig afgørelse efter § 17 a, stk. 4, når **tilskadekomne** ikke er bevilget en permanent fleksjob.

Midlertidige afgørelser om erstatning for tab af erhvervsevne skal altid følges op af en endelig **afgørelse** om erstatning for tab af erhvervsevne, når de erhvervsmæssige forhold er afklarede.

Det er Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der tager initiativ til at træffe den endelig afgørelse. Dette kaldes revision. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring oplyser i den midlertidige afgørelse om tidspunktet for sagens revision.

5. Genoptagelse – udgifter til behandling og hjælpemidler (§ 42)

Udgifter til behandling i § 15, stk. 1, og til hjælpemidler i § 15, stk. 2, kan dækkes under sagens behandling. Det vil normalt sige, indtil der træffes en endelig afgørelse om godtgørelse for varigt mén. Hertil kommer, at der er mulighed for at få betalt fremtidige udgifter til behandling m.v.

5.1. Genoptagelse af udgifter til behandling og hjælpemidler ved væsentlige ændringer

Spørgsmålet om udgifter til behandling og hjælpemidler kan selvstændigt genoptages på samme måde som ved erstatning, hvis der er sket en væsentlig ændring af de forhold, der blev lagt til grund for fastsættelsen, jf. § 42, stk. 1, jf. § 15.

Ofte vil der ikke være tale om, at der skal ske en egentlig genoptagelse af den tidligere afgørelse om dækning af behandlingsudgifter eller hjælpemidler. Modtager Arbejdsmarkedets Erhvervssikring en ny ansøgning om at få dækket nye udgifter til behandling eller hjælpemidler, eller for en længere periode end oprindeligt forudsat, behandles ansøgningen som en ny ansøgning.

5.2. Genoptagelse af fremtidige behandlingsudgifter

I arbejdsskadesikringsloven er der mulighed for – ud over at dække udgifter under sagens behandling – at tilkende erstatning for fremtidige udgifter til helbredelse, optræning og hjælpemidler. Denne erstatning udbetales som et engangsbeløb.

Er der tale om permanente udgifter fastsættes erstatningsbeløbet som den årlige udgift ganget med kapitaliseringsfaktoren, der er fastsat i § 27 for erstatning for tab af erhvervsevne. Er der tale om udgifter for en afgrænset periode fastsættes beløbet på baggrund af den årlige eller månedlige udgift ganget med antallet af år eller måneder behandlingen skal foretages.

Afgørelsen om dækningen af de fremtidige behandlingsudgifter kan genoptages, hvis det behandlingsbehov, der blev forudsat ved den oprindelige vurdering, ikke var retvisende. Det kan eksempelvis være, at en behandling for en afgrænset periode ikke kunne afsluttes inden for den forudsatte periode.

Det er ikke tilstrækkeligt grundlag til at genoptage en afgørelse om dækning af fremtidige behandlingsudgifter, at behandlingen (medicinen) er blevet dyrere end på afgørelsestidspunktet for eksempel på grund af ændringer i tilskudsregler.

6. Genoptagelse – erstatning for tab af forsørger (§ 43)

En række efterladte kan være berettigede til erstatning for tab af forsørger.

Hvis en efterladt har fået afslag på erstatning for tab af forsørger, kan den efterladte inden for en frist på 5 år fra modtagelsen af afslaget bede Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om at genoptage spørgsmålet, jf. § 43, 1. pkt.

Det samme gælder for efterladte, der har fået en løbende erstatning. De kan inden for en frist på 5 år fra ydelsens ophør bede om at genoptage spørgsmålet for at få en yderligere, tidsbestemt løbende ydelse, jf. § 43, 2. pkt.

Denne 5-årsfrist er absolut, og der kan ikke ses bort fra eller dispenseres fra fristen⁷⁾. Ud over de 5 år kan der dog være mulighed for at genoptage sagen efter forvaltningsretlige principper, hvis der kommer nye oplysninger til.

Loven stiller ingen betingelser for genoptagelse. Derfor gælder der de samme krav til genoptagelse som ved genoptagelse af spørgsmålet om anerkendelse. Hvis anmodningen om genoptagelse vedrører det relevante tema om tab af forsørger, bliver sagen genoptaget. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan godt komme frem til, at den efterladte ikke er berettiget til en længere periode med erstatning for tab af forsørger.

7. Genoptagelse – forvaltningsretlige principper om ulovbestemt genoptagelse

7.1. Grundlæggende betingelser for ulovbestemt genoptagelse

Når tilskadekomne beder om at få sin sag genoptaget, skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke kun vurdere anmodningen i forhold til lovbestemte regler om genoptagelse. I tilfælde, hvor sagen ikke kan genoptages efter de lovbestemte ordninger, skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring også tage stilling til, om anmodningen er begrundet i forhold, der efter omstændighederne, kan medføre genoptagelse på ulovbestemt grundlag⁸⁾.

De forvaltningsretlige principper for ulovbestemt genoptagelse gælder sideløbende med reglerne for genoptagelse efter arbejdsskadesikringsloven. Når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring giver afslag på en anmodning om genoptagelse efter loven, skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring derfor samtidig tage stilling til, om genoptagelsesansøgningen kan imødekommes efter de forvaltningsretlige principper for ulovbestemt genoptagelse⁹⁾. De forvaltningsretlige principper for ulovbestemt genoptagelse finder anvendelse, hvis den tidligere afgørelse er behæftet med væsentlige fejl eller mangler.

Ombudsmanden har formuleret tre muligheder for ulovbestemt genoptagelse, som gælder ved siden af arbejdsskadesikringsloven:

- 1) Hvis der kommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den oprindelige vurdering af sagen
- 2) Hvis der fremkommer væsentlige nye retlige forhold, det vil sige væsentlige ændringer med tilbagevirkende kraft i det retsgrundlag, der forelå på tidspunktet for den oprindelige afgørelse
- 3) Hvis der foreligger ikke uvæsentlige sagsbehandlingsfejl.

Ad 1) Nye lægelige oplysninger eller vurderinger – afgørelsen ville have fået et andet udfald (faktuelle fejl ved den oprindelige afgørelse)

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring modtager nye oplysninger efter afgørelsen. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal derfor vurdere, om den nye oplysning i sig selv udgør en ny og så væsentlig oplysning, at det skal føre til genoptagelse.

Der findes dog både ombudsmands- og retspraksis på, at adgangen til at ændre en begunstigende afgørelse til ugunst for en part kræver mere end en ændret vurdering af sagens faktuelle oplysninger. Det er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at genoptage på ulovbestemt grundlag, at der nu foreligger en udtalelse, der fører til, at man i dag ville være kommet til en anden vurdering, hvis oplysningen havde foreligget tidligere. Dette skal ses i sammenhæng med, at arbejdsskadesager har karakter af partstvister mellem tilskadekomne/efterladte på den ene side og forsikringsselskabet m.fl. på den anden side. Det betyder, at en afgørelse, der er til ugunst for en af sagens parter, ofte vil være til gunst for den anden part i sagen.

Hvis den oprindelige afgørelse ikke beroede på et væsentligt fejlskøn, vil der oftest heller ikke være mulighed for at ændre den begunstigende afgørelse til ugunst for tilskadekomne.

Foreligger der – for eksempel i forbindelse med en retssag – en erklæring fra Retslægerådet, der har modtaget nye og væsentlige oplysninger (eksempelvis en lægejournal, der ikke indgik i Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelsesgrundlag), er muligheden for at genoptage afgørelsen på ulovbestemt grundlag større.

Ad 2) Retlige fejl - Ændringer i retsgrundlag eller praksis med tilbagevirkende kraft

Arbejdsskademyndighedernes praksis bliver ind imellem underkendt ved domstolene, hvor domstolene fastslår, at arbejdsskademyndighedernes fortolkninger af retsreglerne ikke har været juridisk korrekte.

I sådanne tilfælde vil det medføre, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af egen drift skal genoptage de sager, der er afgjort efter den forkerte forståelse af retsreglerne i det omfang disse sager kan identificeres. Derudover kan tilskadekomne også anmode om at få genoptaget sagen efter den nye praksis.

Et eksempel herpå er Østre Landsrets dom af 24. april 2015. Landsretten fandt, at alle personer, der er visiteret til - og står til rådighed for - fleksjob, og som i kraft heraf modtager offentlig ydelse i form af ledighedsydelse, kontanthjælp eller særlig ydelse i perioden indtil ansættelse i fleksjob, skal vurderes efter § 17 a i arbejdsskadesikringsloven. Ankestyrelsen havde tidligere i en principafgørelse fortolket personkredsen indskrænkende til kun at omfatte personer på ledighedsydelse.

Ad 3) Væsentlige sagsbehandlingsfejl

Væsentlige sagsbehandlingsfejl kan være tilsidesættelse af forvaltningsretlige principper. Således vil en manglende partshøring ofte føre til ugyldighed, hvilket betyder, at den trufne afgørelse ikke gælder.

Andre sagsbehandlingsfejl – for eksempel at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke har indhentet en relevant oplysning til brug for afgørelsen – behøver ikke medføre ugyldighed. I stedet vil der være tale om tilsidesættelse af det forvaltningsretlige officialprincip, hvilket medfører, at sagen bør genoptages, oplysningen indhentes og sagen vurderes i lyset af samtlige relevante oplysninger.

Afgrænsningen overfor situationer, hvor der foreligger retlige eller faktuelle fejl kan være vanskelig.

Det er dog altid en konkret vurdering, hvor det er den samlede afvejning af sagens omstændigheder, der vil være afgørende for, om den tidligere afgørelse kan ændres.

7.2. Særligt om ændring af en begunstigende afgørelse for den tilskadekomne

Dommen i U 2017 1H og flere andre tilsvarende domme beskriver generelt betingelserne for arbejdsskademyndighedernes adgang til ulovbestemt genoptagelse. Det fremgår, at Højesteret lægger stor vægt på, at den endelige afgørelse skal være korrekt.

Særligt **tidsperspektivet** vil indgå i vurderingen af, om en begunstigende afgørelse skal ændres til ugunst for tilskadekomne. Er der for eksempel gået flere år fra den begunstigende afgørelse blev truffet, til en part bliver opmærksom på, at afgørelsen er forkert, vil det være et moment, der taler imod ændring til ugunst for den tilskadekomne (indretningssynspunktet). Det vil ligeledes være et moment, der taler imod ændring til ugunst, hvis der siden den begunstigende afgørelse blev truffet, er truffet flere andre delafgørelser, hvor ingen, herunder især den anden part i sagen, har gjort opmærksom på fejlen.

7.3. Berigtigelse

Efter retsplejelovens § 221, stk. 1, kan en domstol til enhver tid i embeds medfør eller efter begæring berigtige skrivefejl, som er indløbet i henseende til ord, navne eller tal, blotte regnefejl samt sådanne fejl og forglemmelser, som alene vedrører udfærdigelsens form.

Den offentlige forvaltnings adgang til at berigtige afgørelser sker efter samme principper som for dommes og kendelsers vedkommende.

Hvis der er begået oplagte skrive- og regnefejl, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kunne berigtige afgørelsen ved at rette disse fejl i en ny og supplerende afgørelse. Det øvrige indhold af den oprindelige afgørelse har fortsat retsvirkning, og berigtigelsen præciserer alene forhold i denne afgørelse. Der gives ikke en ny klagefrist.

Berigtigelse er alene en mulighed for at korrigere mindre fejl, som kan give anledning til misforståelse af den oprindelige afgørelse. Berigtigelse kan **ikke** anvendes, hvis afgørelsen er mangelfuld, eksempelvis med begrundelsesmangler, eller hvis en rettelse af fejlen vil ændre på det materielle indhold i afgørelsen – berigtigelse kan alene supplere den oprindelige afgørelse.

Berigtigelse giver her mulighed for at rette visse fejl, selvom der ikke er indgivet en rettidig klage.

Eksempler, hvor Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan berigtige oplagte fejl:

- Der er tilkendt 10 procent i godtgørelse for varigt mén, og det er ved en skrivefejl anført, at der skal udbetales 404 kroner og ikke 40.400 kroner.
- Der er tilkendt 15 procent i erstatning for tab af erhvervsevne, men beløbet, der skal udbetales, er ikke anført.
- I afgørelsen står, at årslønnen er fastsat til 20.000 kroner, hvor den skulle have været 200.000 kroner. Erhvervsevnetabet er dog udregnet korrekt med 200.000 kroner som årsløn.

Berigtigelsen ændrer ikke på retsvirkningerne af den oprindelige afgørelse.

Er der fejl i beregningen af erstatningsstørrelsen, i vurderingen af erhvervsevnetabet eller i årslønnen, vil det ikke kunne berigtiges. Årsagen er, at der er tale om fejl, som har betydning for resultatet i afgørelsen,

hvorfor det falder uden for rammerne for berigtigelse. Her skal det i stedet overvejes, om der er grundlag for genoptagelse af den pågældende afgørelse.

7.4. Ugyldighed på grund af væsentlige sagsbehandlingsfejl

Hvis den oprindelige afgørelse bliver vurderet til ikke at gælde på grund af væsentlige sagsbehandlingsfejl, skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fortsætte behandlingen af sagen og træffe en ny afgørelse efter at have rettet op på disse fejl. Det er ikke et krav for at genoptage, at indholdet i afgørelsen bliver ændret.

Garantiforskrifter

En væsentlig sagsbehandlingsfejl er for eksempel at overtræde en garantiforskrift (retsgaranti). Ved garantiforskrifter forstås regler, der skal sikre, at afgørelsen får et lovligt og korrekt indhold, eksempelvis regler om:

- habilitet
- pligt til at partshøre
- besvarelse af partens anmodning om aktindsigt, inden afgørelsen træffes
- udsættelse af sagen, så parten kan afgive udtalelse.

7.5. Kompetence til at genoptage efter almindelige forvaltningsretlige principper

Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings adgang til at genoptage en tidligere afgørelse efter almindelige forvaltningsretlige principper, er begrænset af principperne om genoptagelse af overinstansens afgørelser. Hvis Ankestyrelsen har truffet den seneste afgørelse om spørgsmålet, vil Arbejdsmarkedets Erhvervssikring som udgangspunkt ikke have kompetence til at genoptage sagen.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har ikke kompetence til at ændre en afgørelse, der er truffet af Ankestyrelsen, når der er tale om en vurdering af sagen på det samme grundlag.

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring modtager en anmodning om genoptagelse efter almindelige forvaltningsretlige principper med henvisning til, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings tidligere afgørelse er mangelfuld, tager Arbejdsmarkedets Erhvervssikring stilling til, om betingelserne for genoptagelse på ulovbestemt grundlag er opfyldt. Hvis afgørelsen er tiltrådt eller ændret af Ankestyrelsen, vil sagen blive oversendt til Ankestyrelsen med henblik på, at Ankestyrelsen overvejer, om der er grundlag for at genoptage deres afgørelse ud fra almindelige forvaltningsretlige principper.

En undtagelse fra denne hovedregel er dog, hvor der er tale om forvaltningsretlig genoptagelse af en vis mængde sager, hvor parterne har krav på at få sagen genoptaget og vurderet på ny som følge af en udmeldt ændring af praksis.

7.6. Ophævelse af den tidligere afgørelse

Når en sag bliver genoptaget på grund af, at en afgørelse har været mangelfuld, skal der tages stilling til, om den tidligere afgørelse skal ophæves, eller om den skal stå helt eller delvist ved magt. Hovedreglen er, at en afgørelse ved forvaltningsretlig genoptagelse træder i stedet for den oprindelige afgørelse, der er ugyldig.

7.7. Når tilskadekomne dør under en forvaltningsretlig genoptagelse

Hvis den tilskadekomne dør efter at have bedt om genoptagelse, kan Arbejdsmarkedets Erhvervssikring behandle spørgsmålet om forvaltningsretlig genoptagelse færdigt og betale eventuel yderligere erstatning til boet. Boet er dog ikke klageberettiget i forhold til denne afgørelse.

Hvis boet efter den tilskadekomne beder om genoptagelse af tilskadekomnes sag, kan Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke genoptage sagen efter forvaltningsretlige principper. Det skyldes, at retten til ydelserne i arbejdsskadesikringsloven er personlige og bortfalder, når den tilskadekomne afgår ved døden.

Boets indtrædelse i tilskadekomnes retssag

Hvis den tilskadekomne har lagt sag an om et krav efter arbejdsskadesikringsloven, og tilskadekomne dør under retssagen, kan boet indtræde i tilskadekomnes retssag på samme vilkår som tilskadekomne. Der er ingen formkrav til dette. Boet kan blot meddele, at de ønsker at indtræde i retssagen. Så længe retssagen verserer, har boet i princippet samme rettigheder som den afdøde tilskadekomne og bliver på den måde berettiget til at modtage ydelser, der ellers er personlige og ikke går i arv.

Det kan få den betydning, at hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring eller Ankestyrelsen bliver opmærksomme på en mangelfuld afgørelse i forbindelse med en retssag, som tilskadekomne havde anlagt i live, og hvor boet er indtrådt, så kan arbejdsskademyndighederne af egen drift genoptage afgørelsen på forvaltningsretligt grundlag og træffe en anden afgørelse, eksempelvis om tilkendelse af erstatning for tab af erhvervsevne, og udbetale denne til boet.

Arbejdstilsynet, den 24. august 2017

THOMAS HJORTENBERG

/ Helle Klostergaard Christensen

- 1) Principafgørelse U 11-99
- 2) Principafgørelse U-14-01.
- 3) Lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer samt lov nr. 523 af 6. juni 2007 om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v.
- 4) Se vejledning nr. 9679 af 29. juni 2016 om forældelse af krav efter arbejdsskader.
- 5) Principafgørelse U 239-09.
- 6) U 2005.241H, U 2009.1869H og U 2011. 1341H.
- 7) Principafgørelse U-41-01.
- 8) Se FOB 2006.436.
- 9) Der henvises til U 2005.641 H, hvor Højesteret har fastslået, at bestemmelsen i 1978-lovens § 29, stk. 1, ikke udelukker genoptagelse efter almindelige forvaltningsretlige principper. Betingelserne i 1978-lovens § 29, stk. 1, for genoptagelse var ikke opfyldt i den konkrete sag, men Højesteret mente at genoptagelse efter almindelige forvaltningsretlige principper var berettiget. Genoptagelsen måtte anses for begrundet i usikkerhed om, hvorvidt 1978-lovens § 13 var blevet anvendt korrekt i den konkrete sag. (Se FOB 2006.436)

Særlige forhold vedrørende lov om sikring mod følger af arbejdsskade¹⁰⁾

A. 1. Ny anmeldelse af erhvervssygdom eller genoptagelse ved fortsat påvirkning

I nogle tilfælde modtager Arbejdsmarkedets Erhvervssikring mange år efter en afvisning (efter tidligere lovgivning) en ny anmeldelse på samme sygdom, men hvor den tilskadekomne fortsat har været påvirket af en mulig skadelig påvirkning på arbejdet efter denne afvisning. Det sker ofte i høresager, hvor den tilskadekomne fortsat er udsat for støj.

Hvis sagen var omfattet af en tidligere arbejdsskadesikringslov, da den blev behandlet første gang, vil det for nogle sygdomme have stor betydning, om anmodningen fører til en genoptagelse af den gamle sag, eller om den betragtes som en ny anmeldelse af en ny sygdom, som skal behandles efter de nye og mere lempelige regler.

Det har ingen betydning for vurderingen af, om der skal ske genoptagelse eller oprettes en ny sag, om anmodningen/anmeldelsen er sendt før eller efter 5-årsfristen for genoptagelse.

Ankestyrelsen har fastlagt følgende momenter, der skal inddrages i denne vurdering¹¹⁾ :

- 1) **Ny diagnose**, det vil sige, at der i den nye sag skal anvendes et andet punkt på erhvervssygdomsfortegnelsen. I den situation behandles henvendelsen som udgangspunkt som en ny anmeldelse
- 2) **Ny påvirkning**, det vil sige en anden arbejdsfunktion end i den tidligere sag. I den situation behandles henvendelsen som udgangspunkt som en ny anmeldelse
- 3) Hvis der **ikke er yderligere påvirkning**, efter der sidst blev truffet afgørelse, betragtes henvendelsen som udgangspunkt som en anmodning om genoptagelse
- 4) Er der **en tidsmæssigt længere påvirkning i samme funktion**, kan det give anledning til tvivl.

Der må her foretages en konkret afvejning af de forskellige hensyn, og relevanskriteriet tages i brug. Det betyder, at der som udgangspunkt er tale om en ny anmeldelse i situationer, hvor en fortsat arbejdsmæssig udsættelse er relevant for vurderingen af, om sagen kan anerkendes. Hvis der derimod er tale om en længere udsættelse for samme påvirkning, som tidligere var uden betydning for, hvorledes sagen blev vurderet, skal reglerne om genoptagelse som udgangspunkt anvendes.

Det kan således være relevant, hvis man allerede har været udsat for en tilstrækkelig påvirkning, der opfylder fortegnelsens krav til anerkendelse, men at man blot ikke har været påvirket længe nok til anerkendelse. Det skal ikke påvirke tilskadekomne negativt, at personen har anmeldt for tidligt, inden kravet til periodens længde er opfyldt. Hvis personen på den anden side ikke opfylder kravene til anerkendelse i forhold til belastningen i arbejdet, er det underordnet, om personen arbejder en ekstra periode med dette arbejde, da personen aldrig vil opfylde kravet til anerkendelse.

A. 1.1. Skader sket og sygdomme anmeldt før 1. januar 1993

Man skal være opmærksom på, at bestemmelsen i 2003-lovens § 41, stk. 1/1992-lovens § 24, stk. 1, først blev indført ved 1992-loven, og derfor først gælder for skader, der er opstået eller sygdomme anmeldt den 1. januar 1993 og senere.

Muligheden for at genoptage sagen, fordi sygdommen kommer på fortegnelsen i 2003- lovens § 41, stk. 2/1992-lovens § 24, stk. 2, blev også først indført ved 1992-loven og gælder derfor først for sygdomme anmeldt den 1. januar 1993 og senere.

For ulykker sket og sygdomme anmeldt før den 1. januar 1993 gælder de almindelige forvaltningsretlige principper for genoptagelse, da den tidligere lov ikke havde en bestemmelse om genoptagelse af afviste sager. Det vil sige, at genoptagelse kræver, at der fremkommer **væsentlige nye oplysninger, der med en vis sandsynlighed giver grundlag for anerkendelse**. Væsentlige fejl ved daværende Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling vil også kunne give grundlag for en forvaltningsretlig genoptagelse. Det kan indgå i vurderingen, at en sygdom efterfølgende er kommet på fortegnelsen over erhvervssygdomme, og om sagen opfylder betingelserne for anerkendelse.

Kravet kan være forældet – se vejledning om forældelse af krav efter arbejdsskader.

A. 2. Forvaltningsretlig genoptagelse, når sagen er afvist på grund af en for sen anmeldelse

Efter § 24, stk. 1, kan sager, som er afvist anerkendt, genoptages inden for en frist på 5 år.

Denne regel blev tidligere fortolket sådan, at den også skulle bruges på sager, der blev afvist som for sent anmeldt. Folketingets Ombudsmand har dog meddelt, at han ikke er enig i denne fortolkning af bestemmelsen.

Denne regel om genoptagelse bruges derfor kun, hvor der taget stilling til det materielle indhold i sagen. For eksempel at en hændelse ikke kunne anerkendes som en ulykke, eller at en erhvervssygdom ikke opfylder kravene til anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme.

A. 2.1. Ombudsmandens fortolkning

For sager, der er afvist som for sent anmeldt, gælder de almindelige forvaltningsretlige principper for genoptagelse¹²⁾.

Fristen for genoptagelse af sagen er derfor kun begrænset af forældelse. Kravene til genoptagelse er strengere end § 24, stk. 1.

A. 2.2. Tidligere love - forvaltningsretlig genoptagelse

Bestemmelsen om genoptagelse af anerkendelsesspørgsmålet blev først indført i 1992-loven. Derfor må anmodninger om genoptagelse af spørgsmålet om for sen anmeldelse – ligesom anmodninger om genoptagelse af afviste ulykker og erhvervssygdomme – behandles ud fra de forvaltningsretlige principper om ulovbestemt genoptagelse.

A. 3. Erhvervssygdomme, der senere optages på fortegnelsen

Lænderygsygdomme blev senere optaget på fortegnelsen i gruppe E, pkt. 11. Med virkning fra 15. juli 1999 blev lænderygsygdomme optaget på fortegnelsen med gruppe E, punkt 11a og b om løftarbejde. Med virkning fra 1. juni 2001 blev lænderygsygdomme som følge af plejearbejde optaget i punkt 11c, og med virkning fra 1. december 2002 blev punkt 11d om helkropsvibrationer optaget på fortegnelsen.

A. 3.1. Skader sket og sygdomme anmeldt før 1. januar 1993

Bestemmelsen i 2003-lovens § 41, stk. 1/1992-lovens § 24, stk. 1, blev først indført ved 1992-loven og derfor først gælder for skader opstået eller sygdomme anmeldt den 1. januar 1993 og senere.

Muligheden for at genoptage sagen, fordi sygdommen kommer på fortegnelsen i 2003-lovens § 41, stk. 2/1992-lovens § 24, stk. 2, blev også først indført ved 1992-loven og gælder derfor først for sygdomme anmeldt den 1. januar 1993 og senere.

For ulykker, der er sket og sygdomme anmeldt før den 1. januar 1993 gælder de almindelige forvaltningsretlige principper for genoptagelse, da den tidligere lov ikke havde en bestemmelse om genoptagelse af afviste sager. Det vil sige, at genoptagelse kræver, at der fremkommer **væsentlige nye oplysninger, der med en vis sandsynlighed giver grundlag for anerkendelse**. Væsentlige fejl ved Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings sagsbehandling vil også kunne danne grundlag for en forvaltningsretlig genoptagelse. Det kan indgå i vurderingen, at en sygdom efterfølgende er kommet på fortegnelsen over erhvervssygdomme, og om sagen opfylder betingelserne for anerkendelse.

Kravet kan være forældet – se vejledning om forældelse af krav efter arbejdsskader.

A. 4. Genoptagelse – sagen er afsluttet uden erstatningsberettigende følger (§ 27)

Efter 1992-loven og tidligere arbejdsskadesikringslove afsluttede den daværende Arbejdsskadestyrelsen sagen ved anerkendelsen, hvis det blev vurderet, at der ikke ville være erstatningsberettigende følger efter arbejdsskaden. Denne mulighed er bortfaldet i 2003-loven, ved indførelsen af den samlede afgørelse om anerkendelse og erstatning. Det nedenfor beskrevne gælder derfor kun for genoptagelse af sager behandlet efter tidligere arbejdsskadesikringslove.

Ved afgørelsen anerkendte den daværende Arbejdsskadestyrelse arbejdsskaden, og samtidig blev sagens behandling uformelt afsluttet. Da der ikke var truffet en materiel afgørelse om erstatning, kunne der ikke stilles krav til genoptagelse af erstatningsspørgsmålet. Hvis tilskadekomne eller selskabet ønskede, at der skulle træffes en materiel afgørelse om godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne, skulle den daværende Arbejdsskadestyrelsen genoptage sagens behandling for at træffe afgørelse om disse spørgsmål.

Hvis den daværende Arbejdsskadestyrelsen har afsluttet sagen uden erstatningsberettigende følger, gælder der en 5-årsfrist for genoptagelse. (1992-lovens § 27. I 1968- og 1978-loven var fristen på 1 år)

A. 5. Genoptagelse – henlagt på grund af tilskadekomnes forhold (§ 24, stk. 3)

Hvis det ikke er muligt at behandle en sag på grund af forhold, der skyldes tilskadekomne eller dennes efterladte, henlægger Arbejdsmarkedets Erhvervssikring sagen, efter at tilskadekomne er blevet orienteret om konsekvenserne af ikke at have bidraget til sagens behandling. (1992-lovens § 24, stk. 3, og Principafgørelse U-38-01)

A. 5.1. Forældelse efter 5 år

Hvis sagen er henlagt på grund af tilskadekomnes forhold, gælder der en frist for genoptagelse og viderebehandling efter henlæggelsen på 5 år i 1992-loven, § 24, stk. 3. Fristen er ufravigelig, og sagen kan derfor ikke genoptages, hvis der modtages en anmodning om genoptagelse mere end 5 år efter arbejdsskadens indtræden (altså ikke fra meddelelsens dato som i 2003-lovens § 41, stk. 1, gældende

indtil 31. december 2007 eller 1992-lovens § 24, stk. 1). Fristen anses for at være en forældelsesfrist, hvorefter kravet bortfalder, hvis tilskadekomne ikke har henvendt sig inden for 5 år.

Efter tidligere praksis blev sagen henlagt, hvis tilskadekomne ikke svarede på spørgeskemaer eller gik til lægen for at få udfyldt en lægeerklæring. Efter nuværende praksis henlægger Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kun sager, hvis tilskadekomne aktivt anmoder om, at sagen ikke længere skal behandles.

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring bliver anmodet om genoptagelse i en sag, som tidligere er henlagt på grund af manglende svar, anvender Arbejdsmarkedets Erhvervssikring lovens ufravigelige frist for genoptagelse, medmindre der er et forvaltningsretligt grundlag for at genoptage sagen på grund af en mangelfuld afgørelse. I så fald gælder reglerne om forældelse.

A. 6. Genoptagelse – udgifter til behandling og hjælpemidler (§ 34)

Udgifter til behandling i § 30, stk. 1, og hjælpemidler i § 30, stk. 2, kan dækkes under sagens behandling. Det vil normalt sige, indtil der træffes en endelig afgørelse om godtgørelse for varigt mén.

A. 6.1. 1992-loven – dækning under sagens behandling og under genoptagelse

Er en sag efter 1992-loven genoptaget til vurdering af mén eller erhvervsevnetab, kan tilskadekomne også få dækket behandlingsudgifter i denne periode (1992-lovens § 30, stk. 3). Det gælder også, hvis sagen er genoptaget efter 5-årsfristen. Bestemmelsen blev ophævet ved 2003-loven.

¹⁰⁾ Senest offentliggjort ved LBK nr. 943 af 16. oktober 2000.

¹¹⁾ Principafgørelser U-16-06 og U-7 08.

¹²⁾ Se den daværende Arbejdsskadestyrelsens Praksis 2007-01, Ankestyrelsens principafgørelse U-7-07 og Ombudsmandens udtalelse af 1. marts 2007.

Paragrafnøgle mellem lovene fra 1968, 1978, 1992 og 2003

Denne paragrafnøgle giver et overblik over en række væsentlige bestemmelser gennem de tidligere arbejdsskadesikringslove

	1968-loven	1978-loven	1992-loven	2003-loven
Gældende fra				
Ulykker: Skadedato		1. april 1978	1. januar 1993	1. januar 2004
Sygdomme: Anmeldedato				
Afvist arbejdsskade	Mulighed for genoptagelse ikke reguleret	Mulighed for genoptagelse ikke reguleret	§ 24, stk. 1 - Frist på 5 år - Ufravigelig	§ 41, stk. 1 - Frist på 5 år - Ufravigelig
Afvist arbejdsskade, der kommer på fortegnelsen over erhvervssygdomme	Mulighed for genoptagelse ikke reguleret	Mulighed for genoptagelse ikke reguleret	§ 24, stk. 2 - Kan genoptages ud over frist på 5 år	§ 41, stk. 2 - Kan genoptages ud over frist på 5 år
Afvist arbejdsskade, der er anmeldt for sent	Mulighed for genoptagelse ikke reguleret. De forvaltningsretlige principper anvendes	Mulighed for genoptagelse ikke reguleret. De forvaltningsretlige principper anvendes	Mulighed for genoptagelse ikke reguleret. De forvaltningsretlige principper anvendes	Afgørelser truffet før 19. marts 2009 Mulighed for genoptagelse ikke reguleret. De forvaltningsretlige principper anvendes Afgørelser truffet fra 19. marts 2009 - Frist på 5 år - Ufravigelig
Erstatning/godtgørelse	§ 34, stk. 4 - Frist på 5 år - Mulighed for at forlænge fristen fra 1.4.1965 - Ufravigelig	§ 29, stk. 1 - Frist på 5 år - Mulighed for at forlænge fristen - Mulighed for at dispensere	§ 34, stk. 1 - Frist på 5 år - Mulighed for at forlænge fristen - Mulighed for at dispensere	§ 42, stk. 1 - Frist på 5 år - Mulighed for at forlænge fristen - Mulighed for at dispensere
Udgifter til behandling og hjælpemidler	(§ 21)	(§ 25)	(§ 30) § 34, stk. 1 - Frist på 5 år	(§ 15) § 42, stk. 1 - Frist på 5 år

	- Muligheden for genoptagelse ikke reguleret særskilt	- Muligheden for genoptagelse ikke reguleret særskilt	- Mulighed for at forlænge fristen - Mulighed for at dispensere	- Mulighed for at forlænge fristen - Mulighed for at dispensere
Afsluttet uden erstatningsberettigede	§ 47, stk. 1 - Frist på 1 år - Mulighed for at dispensere	§ 34, stk. 1 - Frist på 1 år - Mulighed for at dispensere	§ 27 - Frist på 5 år - Mulighed for at dispensere	Udgået

Ufravigelig vil sige, at der ikke er mulighed for at se bort fra fristen. Det kan være, at der er mulighed for at forlænge fristen, og da vil en anmodning inden for denne frist kunne behandles. Hvis anmodningen modtages efter denne frist, er der ikke mulighed for at genoptage spørgsmålet efter loven. Der kan dog ud over lovens frist være mulighed for at genoptage spørgsmålet efter forvaltningsretlige principper.

Hvor **muligheden for genoptagelse ikke er reguleret**, gælder de almindelige ulovbestemte regler for genoptagelse efter forvaltningsretlig principper.